

LySEF - "Longyearbyen Science and Education Forum"

REFERAT

Dato: 20.11.2013 **Tid:** 0900-1115

Sted: Forskningsparken, Rom: OPS

Referent: Kari Elise Moxnes, LySEF sekretariatet, UNIS

Arkiv: ePhorte web – UNIS

Til stede:	Sysselmannen på Svalbard (SMS): Eigil Movik Norsk Polarinstitutt (NPI): Kim Holmén Universitetssenteret på Svalbard (UNIS): Ole Jørgen Lønne, Kari Moxnes (sekr) Svalbard Science Forum (SSF): Kaja Davidsen Svalbard Reiseliv: Ronny Brunvoll Longyearbyen Lokalstyre: Christin Kristoffersen Svalbard Museum: Tora Hultgren Statsbygg: Bente Næverdal	
Forfall:	Direktoratet for mineralforvaltning v/ Bergmesteren for Svalbard EISCAT Spitsbergen Airship Museum	Store Norske SINTEF SVALSAT Longyearbyen skole Akvaplan-NIVA
Agenda:	Saksnr. 6/13 Informasjon om gjennomførte aktiviteter i LySEF (v/sekretariatet) 7/13 Kort informasjon fra møtedeltakerne aktiviteter sommer-høst 2013, planer 2014 8/13 Status medlemskap og økonomi (v/sekretariatet) 9/13 LySEF 2014 - hva vil medlemmene med LySEF? Skal LySEF vitaliseres eller legges ned? 10/13 Eventuelt	
Sak 6/13	Informasjon om gjennomførte aktiviteter 2013	

Møte: 25.02.13

Temakveld: LySEF arrangerte en temakveld 25. april 2013, med ca 80 tilhørere:

Vær sikker på tur i vinterland

Staying alive in avalanche terrain

Snøskredforsker og skikjører **Karl Birkeland**,

Direktør ved Forest Service National Avalanche Center, USA

Dette gjør vi for sikker vinterferdsel på Svalbard

Reiselivssjef **Ronny Brunvoll**, Svalbard Reiseliv AS

Temakvelden ble organisert av SSF v/Kaja Davidsen og LySEF-sekretariatet v/Kari Moxnes i samarbeid med arrangørene av snøskredseminar ved UNIS. Det var innkalt til arbeidsmøte i forkant, men ingen LySEF-medlemmer hadde anledning til å delta. Sysselmannen var invitert til å orientere om vintersesongen 2012-2013, men kunne ikke stille siden arrangementet var lagt til kveldstid. Arrangementet ble ledet av Kari Moxnes, i leders fravær.

Økonomisk bidrag: kr 10 000 til Forskerfabrikken, naturvitenskapelig sommerskole for elever ved Longyearbyen skole, uke 33, 2013.

Sak 7/13	Kort informasjon fra møtedeltakerne a) Hva har skjedd siden sist / nyheter 2013
	Norsk Polarinstitutt (NP) <i>Norsk Polarinstitutt driver forvaltningsrettet forskning i Arktis og Antarktis, og er kunnskapsleverandør og rådgiver for norske myndigheter i polarområdene.</i> NP's planlagte aktiviteter for 2013-sesongen går som normalt, med blant annet forskningsprosjektene: • SEAPOP Sjøfuglbestander• MEOP Marine pattedyr• COPOL Miljøgifter i polare marine økosystemer• AMORA Simuleringer og observasjoner av solens stråling på sjøis• Lance fryses inn i isen fra februar 2014 (test) og deretter november-desember 2014 Samarbeidsprosjekt med fler aktører. <i>Diverse aktiviteter:</i> • NP har utarbeidet kunnskapsgrunnlag for Forvaltningsplan for nasjonalparkene på Vestspitsbergen samt fuglereservatene• Kunnskapsseminar uke 46 sammen med sysselmannen• SIOS avsluttes som forprosjekt høsten 2014, går forhåpentligvis over i driftsfase, som skal lede fram til Kunnskapssenter ved Forskningsparken?• Internasjonal virksomhet: Tsjekkisk forskningsstasjon ønsket bygd i Ny Ålesund, men nå er den tsjekkiske "basen" flyttet til Longyearbyen. Ser for seg videre felt- og utdanningsaktivitet i Petuniabukten. Forskningsområder bl.a. terrestrisk biologi, klimaendringer, naturgeografi. Viktigst: Utdanningsprogram for

masterstudenter; treningsbase for Antarktis.
Kim Holmén skal åpne Polarforskningsinstitutt i Tsjekkia desember 2014.

NP ønsker å engasjere Russland i samarbeid om forskningsaktiviteter i Barentsburg-området.

Kim Holmén har besøkt Kina og India i 2013, i forbindelse med mulig forskningssamarbeid.

Svalbard Museum

Svalbard museum skal formidle bred og allsidig kunnskap om naturforhold og historie, og skape forståelse for sammenhengen mellom natur, kultur, landskap, teknologi og miljø i arktis.

- Sommerens aktiviteter har ledet til besøksrekord; 38 000 i løpet av året
- Formidlingstiltak rettet mot Longyearbyens befolkning, vår og høst
- André-ekspedisjonen har vært i fokus i 2013
- *Tett på* – fotoutstilling åpnet 19.11.13 Presenterer utvalgte personer fra LYR
- 21.11.13 Dag Nævestad deltok i 1980 i utgraving Smeerenburg: Hvordan kunne Grønlandshvalen bli utryddet av hvalfangere med svært primitive utstyr
- Samarbeid med Sysselmannen (Kulturminner i Longyearbyen, Per Kyrre Reimert) og NP (Isbjørnforskning)
- 14.12.13 Hein Bjerk, Sverre Anker Ousdal, Knut Frenkel: Fasinasjon for André-ekspedisjonen
- Svalbard Museum samler, registrerer og tar vare på foto, 10 000 bilder på fotowebein til Svalbard Museum på www.svalbardmuseum.no
- Tilgjengeliggjort flere gjenstander fra Gruve 3 i museet

- Planer for 2014:
Fokusere på formidlingsprosjekt for Longyearbyen skole om hvalfangst på 1600-1700-tallet.

Grunnlovsjubileet: Fokus på Norges forhold til Russland. Svalbard er eneste sted hvor Russere og Nordmenn bor sammen og deler ei øy. Norges grense mot Russland er fredelig men har størst økonomisk gap.

- Formidlingsleder skal ha ett års permisjon. Per Kyrre Reimert skal vikariere fra 6. februar 2014.

UNIS

Universitetscenteret på Svalbard driver forskning og undervisning innen fire fagområder: Arktisk biologi, geologi, teknologi og geofysikk. UNIS har 20-årsjubileum i 2013.

- UNIS har stor forsknings- og feltaktivitet i 2013, og feiret 20 årsjubileum i oktober.
- «Polarnatt» viktig og økende forskningstematikk, forskningsfartøy er viktig

ressurs som må på plass. For eksempel kan det nevnes at vi hadde besøk av forskningsfartøy fra Russland 19.11., skulle videre til Barentsburg. Har også Polarnatt som hovedfokus.

- Rekordstor søkning til emner vårsemesteret -14. Målet er 220 studentårsverk i 2014.

Pga. for liten tilgang på studentboliger i Longyearbyen, kan ikke UNIS ta opp så mange studenter som utdanningsinstitusjonen har kapasitet til. Boligmangelen løses delvis ved å flytte deler eller hele emner ut fra UNIS til for eksempel Svea og Ny Ålesund.

Lokalstyret

Longyearbyen lokalstyre er organisert i en foretaksmodell der overordnede strategier, policyspørsmål, overordnet bestillerfunksjon og myndighetsutøvelse ivaretas av administrasjonen mens driftsoppgaver utføres i tre kommunale foretak (Oppvekstforetak, Kultur- og fritidsforetak, Bydrift).

- Gruve 3 museum er under planlegging
- Frøhvelvet som ressurs for Longyearbyen – muligheter bør utredes
- Kull som energikilde i Longyearbyen vil leve videre
- Budsjett 2014 og handlingsplan for de neste 4 år ferdig til behandling i Lokalstyret den 10.12.2014.
- Alle foretak legges ned fra 2014. To sektorer, med to sektorsjefer. Forenkling og nedskalering. Ad Hoc-komiteer og brukergrupper vil gi større innflytelse fra lokaldemokratiet.
- Lokalstyret har overtatt beredskapsansvar fra Sysselmannen
- NVE sagt ja til å ta ansvaret for energiforsyningen på Svalbard
- Årlig undersøkelse om næringsutvikling tilsier stor optimisme, til tross for motgang for Store Norske. Nødvendig og viktig utvikling skapes bla gjennom strategisk næringsanalyse og havneutviklingsstrategi for Longyearbyen. 4 års forretningsplan, og 12 års langtidspan skal lede til smørbrødlister for utviklingsmuligheter innenfor regjeringens gitte premisser for både havne- og næringsutvikling. 200 millioner til havneutvikling ble tildelt via Nasjonal Transportplan i 2012. Lokalstyret støtter også utviklingen av Masterplan Destinasjon Svalbard 2025 for reiselivet.
- Nytt renseverk skal bygges og det er bevilget 69 mill til akutt-tiltak ved energiverk.

Sysselmannen

Sysselmannen er Regjeringens øverste representant på Svalbard. Etaten er helt spesiell i Norge med både miljøvernavdeling, politiavdeling og flere andre fagområder i samme organisasjon.

- Forvaltningsplanen for nasjonalparkene på Vest-Spitsbergen og fuglereservatene er i oppstartsfasen. Forventes ferdigstilt i 2015.
- Brosjyrer utarbeidet:
 - Skooterkjøring på Svalbard

- Dyrenes sikkerhet og ditt ansvar

- SSF's RIS-database og koordinering er viktig for en effektiv behandling og koordinering av søknader.
- Handlingsplan mot fremmede arter, samarbeid med NP
For eksempel er det fjernet hundekjeks i Barentsburg og planen foreslår tiltak mot-husmus i Barentsburg i tillegg til Østmarkmus (spredt fra Grumant til fuglefjella + nedre del av Adventdalen).

Svalbard Reiseliv

Svalbard reiseliv har driftsansvar for helårig turistinformasjon, og ansvaret for generell destinasjonsmarkedsføring av Svalbard.

- Godt år for reiselivet på Svalbard, vekst på 20-25 %. To flyselskap bidrar. Attraktiviteten til Svalbard betyr mye. Cruise som i 2013. Mørketid har fokus fra SR – skape gode tilbud Polarnatta! Fullmåne midt på dagen! Nordlyset "eies av" Nord-Norge, men vi har vårt Nordlys.
- Masterplan, «Destinasjon Svalbard 2025». Akkurat begynt på fase II, Strategi-delen.
-Produktutvikling (Frøhvelvet, Gruvehistorien). Rammevilkår: Trenger langsiktige rammebetingelser. Samarbeid: Lokale aktører må bli bedre å samarbeide.
- Merkeordning Bærekraftig Turisme oppstart desember, ferdigstilles ila 2014.
- «Cruisenettverk Longyearbyen»: Tungoljeforbudet skaper utfordringer men gir også nye muligheter.
- Stor optimisme i turistnæringen.

Svalbard Science Forum (SSF)

[SSF](#) informerer om og koordinerer forskningsvirksomheten på Svalbard.

- To møter siden forrige LySEF-møte; Nordsyssel til Hornsund.
- Ny Ålesund: To møter i 2013, forskningsstasjoner og ...
- Finansiert en workshop om reiseliv i Oslo, og en om klima på UNIS i 2013.
- [Arctic Field Grant](#) (Arktisstipend til forskere, master- og PhD-studenter) 87 søknader 15. oktober. Tildeler midlene i desember.
- Strategiske midler søknfrist 27 nov. Flaggskipet: Ny Ny Ålesund
- Stort prosjekt: Ny database erstatter RIS-databasen, lanseres/settes i produksjon i februar 2014.

- Kaja D permisjon fra februar: Marianne Johansen skal vikariere.

Statsbygg

Statsbygg forvalter og drifter statens eiendommer. Statsbygg har 120 boliger i Longyearbyen,

og energi og miljø er viktige problemstillinger ved driften av boligmassen

- Sysselmannens nye tilbygg er under oppføring.
- Strømforbruket i Longyearbyen (Statsbygg sine eiendommer) må tas tak i.
- **Frøhvelvet** er nå åpnet for besøk som Statsbygg/landbruksdepartementet/NordGen ønsker å ha med inn. Det er stor interesse for frøhvelvet både ved innplassering av nye frø og besøkende. Statsbygg ønsker dialog om formidling og videreutvikling av Frøhvelvet. Landbruks- og Matdepartementet ønsket opprinnelig ikke at det skulle være stor offentlig fokus på Frøhvelvet. NorGen har 130 forespørsler pr år, men få får komme inn.

Diskusjon vedr. Frøhvelvet og potensiale for aktiviteter knyttet til dette

Tora Hultgren orienterte om at Svalbard Museum har formidlingsansvar for Frøhvelvet, og har informasjon og materiell knyttet til dette i museet.

Kim Holmén: Norge underdriver Frøhvelvets betydning, det er svært stor interesse for dette rundt om i verden.

Ronny Brunvoll: Svalbard Reiseliv opplever stor interesse for Frøhvelvet fra turister i Longyearbyen. Svalbard Reiseliv vil gjerne delta i samarbeid om å utvikle besøkssenter ute ved hvelvet.

Bente Næverdal: I 2016-2017 må ny hall tas i bruk. Knytte utviklingsarbeid opp mot dette.

Christin Kristoffersen: Longyearbyen Lokalstyre vil bidra positivt på en lokal videreutvikling knyttet til Frøhvelvet.

Forslag, unison enighet:

LySEF-arrangement om Frøhvelvet våren 2014 i samarbeid med Roland von Bothmer.

Arbeidsgruppe etableres så snart som mulig for å planlegge arrangementet.

Digresjon: Frøhvelvet er interessant sett utenfra:

Et kunstverk laget av Dyveke Sanne utsmykker inngangspartiet til Svalbard globale frøhvelv. Landbruks- og matdepartementet omtalte i en pressemelding i januar 2008 kunstverket slik¹⁴: «*Taket og deler av fronten i det synlige inngangspartiet er fylt med trekanter av høyreflekterende, syrefast stål i forskjellige størrelser. Sammen med andre lysbrytende elementer som dichroisk speilglass og prismer, vil disse kaste omgivelsene og lyset tilbake i alle retninger. Bygget vil reflektere sollys og lys, alt etter årstid og tid på døgnet. I mørketiden vil andre lyskilder overta. Lyset utgjør en komplementær størrelse til det mørke som er gravd ut i permafrosten innenfor, og vil være med å signalisere frøhvelvets posisjon til enhver tid.*» Kilde: Wikipedia

DISSE DELTOK IKKE I MØTET

EISCAT

EISCAT er en internasjonal forskningsorganisasjon som opererer tre radaranlegg i Nord-Skandinavia, for studier av solas virkning på jordas ionosfære (bl.a. nordlys).

	Bergmesteren <u>Bergmesteren</u> bistår interesserte med råd, veiledning og oversikter angående funn og forekomster av geologisk art på Svalbard. Spitsbergen Airship Museum <u>Spitsbergen Airship Museum</u> forteller historien om tre luftskip som tok av fra Svalbard i perioden 1906-1928, og deres ferd mot Nordpolen. Store Norske <u>Store Norske</u> er verdens nordligste gruveselskap. Store Norske ble grunnlagt i 1916 og driver i dag to kullgruver på Svalbard: Svea Nord (6 mil sør for Longyearbyen, og Gruve 7 (7 km fra Longyearbyen). Største hjørnesteinsbedrift på Svalbard (350 ansatte). SINTEF <u>Sintef</u> er et bredt, flerfaglig forskningskonsern med internasjonal spisskompetanse innen teknologi, naturvitenskap, medisin og samfunnsvitenskap. Svalsat <u>Svalsat</u> er verdens største, og nordligste, kommersielle bakkebaserte satellitt-kontroll-stasjon. Longyearbyen skole <u>Longyearbyen skole</u> er en grunnskole med en avdeling for videregående opplæring, og med skolefritidsordning. Skoleåret 2012-2013 har skolen 228 elever i grunnskolen og 46 elever på videregående avdeling. Akvaplan-NIVA <u>Akvaplan-niva</u> er et forsknings- og konsulentselskap innen akvakultur og miljø. Selskapet har stor aktivitet i Arktis, for eksempel er tre akvaplan-niva-prosjekter tildelt midler fra Svalbards miljøvernfond i 2012. Akvaplan-niva er også tildelt midler fra Forskningsrådets Polarforskningsprogram. Selskapet har per i dag en medarbeider fast stasjonert i Longyearbyen.
Sak 8/13	Status medlemskap og økonomi (v/sekretariatet) Medlemsorganisasjonene er listet opp i referatets øvre del, det er 13 betalende medlemmer i LySEF. Økonomi: Det sendes egen økonomistatus til medlemmene når regnskapet for 2013 er klart. Det er forventet en forespørsel fra Centre for Polar Ecology (CZECH REPUBLIC), om medlemskap i LySEF. Møtedeltakerne mener et slikt medlemskap vil innvirke på muligheten til dialog og fri informasjonsflyt, men avventer realitetsbehandling dersom søknad om medlemskap skulle komme.
Sak 9/13	LySEF 2014 - hva vil medlemmene med LySEF? Skal LySEF vitaliseres eller legges ned? Stort engasjement og livlig debatt i møtet, førte til at de tilstedeværende ble enige om at LySEF har livets rett. Noen dyptgående analyse av mål og mening var det ikke tid til, men det var enighet om at medlemmene må være flinkere til å stille opp i forkant av, og under gjennomføring av vedtatte aktiviteter.
Sak 10/13	Eventuelt Ingen saker ble tatt opp under dette punktet.

Neste møte

Forslag til møtedato:

Saker som ønskes drøftet sendes fortløpende til sekretariatet ved kari.moxnes@unis.no.

Informasjon og tidligere møtedokumenter er tilgjengelig på LySEF web-sider:

<http://lysef.unis.no/> .